

Виборчі права та виборчі системи

ШКОЛА ЖІНОЧОГО ПОЛІТИЧНОГО ЛОБІ

2017 р.

Вибори – це демократія

Вибори і демократія

Вибори є невід'ємною ознакою демократичного суспільства, а демократія невіддільна від виборів. Влада народу в сучасній державі може бути здійснена не інакше як через виборних представників.

Тоді ця влада називається представницькою, тому що обрані нами депутати представляють наші інтереси в органах державної влади і місцевого самоврядування.

Вибори у суспільстві виконують ряд важливих функцій:

- **вираження і представництво** інтересів громадян;
- **контроль** за інститутами влади;
- **формування** загальної політичної волі;
- **стабілізація** політичної системи суспільства;
- **переведення** політичних конфліктів у русло мирного їх врегулювання;
- **формування** політичної еліти;
- **забезпечення** оновлення суспільства шляхом конкурентної боротьби альтернативних політичних програм;
- **створення** ефективної опозиції та її **підготовка** до виконання функцій політичного керівництва.

Міжнародні документи:

- Загальна декларація прав людини (1948 р.);
- Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини (1950 р.);
- Міжнародний пакт ООН про громадянські і політичні права (1966 р.);
- Документ Копенгагенської конференції з людського стандарту НБСЄ.

Загальна декларація прав людини (10 грудня 1948 р.):

Стаття 21

«Кожна людина має право приймати участь в управлінні своєю країною безпосередньо чи шляхом вільно обраних представників.

Воля народу повинна бути основою влади уряду»

Конституція України

Стаття 69

«Народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдуми та інші форми безпосередньої демократії»

Виборче право громадян

Це конституційне право громадян України обирати і бути обраними до органів державної влади і органів місцевого самоврядування, у тому числі брати участь у висуванні кандидатів (списків кандидатів), передвиборній агітації, спостереженні за проведенням виборів, роботою виборчих комісій, включаючи встановлення результатів голосування і визначення результатів виборів, а також у інших виборчих діях.

Активне і пасивне виборче право

Активне виборче право – це право обирати.

Пасивне виборче право – це право бути обраними.

Цензи виборчого права:

- віковий;
- територіальний;
- майновий;
- освітній;
- гендерний.

Загальне виборче право

Право голосу на виборах депутатів мають громадяни України, яким на день виборів виповнилося вісімнадцять років.

Не має права голосу громадянин, визнаний судом недієздатним.

Рівне виборче право

Вибори депутатів є рівними. Громадяни України беруть участь у виборах депутатів на рівних засадах.

Кожний виборець на виборах має один голос (або однакову кількість голосів з іншими). Виборець може використати свій голос тільки на одній виборчій дільниці, де він включений до списку виборців.

Усі кандидати у депутати України мають рівні права і можливості брати участь у виборчому процесі.

Усі партії (блоки) – суб'єкти виборчого процесу мають рівні права і можливості брати участь у виборчому процесі.

Пряме виборче право

Громадяни України, які належать до відповідних територіальних громад та які мають право голосу на місцевих виборах, **безпосередньо обирають депутатів та сільських, селищних, міських голів шляхом голосування за кандидатів у депутати, включених до виборчих списків місцевих організацій партій (блоків) у багатомандатних округах, а також за кандидатів у депутати та кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови, висунутих місцевими організаціями партій (блоками) або шляхом самовисування в одномандатних округах.**

Таємність голосування

**Контроль за волевиявленням
виборців у будь-якій формі
забороняється.**

Етапи виборчого процесу

- Оголошення або призначення **виборів**.
- Утворення **виборчих округів і виборчих дільниць**.
- Утворення **виборчих органів (комісій)**, на які законом покладається керівництво всім виборчим процесом.
- Складання **списків виборців**.
- Висунення і реєстрація **кандидатів на виборні посади**.
- Проведення **передвиборної агітації**.
- **Голосування**.
- Підрахунок голосів, встановлення підсумків голосування і встановлення **результатів виборів**.
- Реєстрація **обраних осіб** і публікація **підсумків виборів**.

Виборча система – це

**сукупність установлених законом
правил проведення виборів,
регламентів здійснення конкретних процедур
виборчої кампанії,
способів визначення результатів голосування.**

Розуміння поняття «Виборча система»

1. Спосіб переведення голосів виборців в мандати депутатів та владні посади (вузьке розуміння).
2. Порядок формування виборних органів держави, спосіб, у який розподіляються депутатські мандати (нормативно-правове розуміння).
3. Сукупність суспільних взаємовідносин, взаємодій, процесів, інститутів, цінностей, норм, які обумовлюють формування виборних органів держави (широке розуміння).

Типи виборчих систем

Куріальна виборча система – це

спосіб виборів представницьких органів влади не за виборчими округами чи від усієї кількості виборців, а за виборчими куріями, які мають нерівні виборчі права.

За куріальним принципом відбувалися вибори до австрійського парламенту (до 1907), Державної думи в царській Росії, Галицького сейму в Австро-Угорській імперії.

У сучасності елементи куріальної системи використовуються для забезпечення представництва різних соціально-демографічних груп.

Мажоритарна виборча система – це

система, при якій обраним по виборчому округу вважається той кандидат або партійний список, що отримав встановлену законом більшість голосів виборців.

Система проста при підрахунку голосів, оскільки необхідно лише визначити, хто набрав більшість голосів виборців.

Ця більшість буває різною:

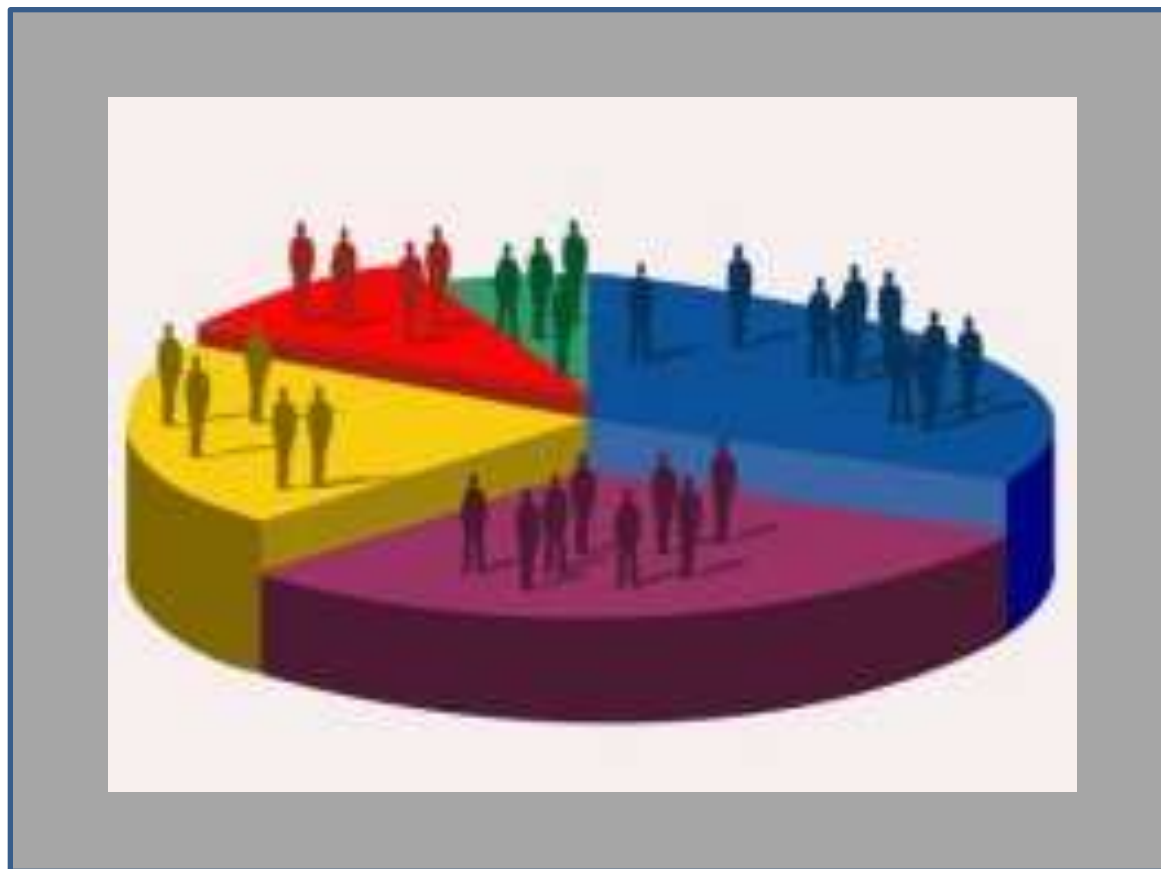
Абсолютна більшість	Відносна більшість	Кваліфікована більшість
50% плюс один голос	просто хто більше	2/3 або 3/4 голосів

Пропорційна виборча система – це

система, при якій депутатські мандати розподіляються пропорційно кількості отриманих голосів виборців.

Пропорційне представництво виходить із того, що вплив партії чи блоку має відповідати кількості виборців, які голосують за неї.

Пропорційна виборча система

Типи виборчих систем

Змішана виборча система – це

система, яка поєднує в собі елементи мажоритарної та пропорційної систем.

Найпростішим та найпоширенішим варіантом змішаної виборчої системи є паралельне комбінування (певну частину представницького органу обирають за мажоритарною системою, іншу - за пропорційним принципом).

Наприклад, за змішаною системою проходять вибори до Парламенту України – 225 місць розподіляється за мажоритарною системою, 225 – за пропорційною із закритими списками.

Проблема вибору виборчої системи є надзвичайно важливою і актуальною

Україна на практиці пройшла майже всі існуючі системи виборів до парламенту, окрім пропорційної виборчої системи із відкритими списками.

Ідеальної системи не існує. Усю відповідальність за прийняття тієї чи іншої виборчої системи, норм і процедури виборів бере на себе політична еліта.

Долучайтеся до нашої платформи!

<http://www.wcu-network.org.ua>

<http://www.womeninpolitics.org.ua>

www.facebook.com/WCUnetwork

twitter.com/WCU_Network

